

การประเมินผลการใช้หลักสูตรและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

THE EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION OF AN ENGLISH LANGUAGE STANDARDS-BASED CURRICULUM AND THE DEVELOPMENT OF A SCHOOL-BASED CURRICULUM UNDER THE THAI BASIC EDUCATION CURRICULUM 2001

ศุภนิช กุลศิริ, อรุณี วิริยะจิตรา, เอลิยาวศรี พิบุลพล, สมสรร วงษ์อยู่น้อย, อติศา เตียว

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 2) ประเมินผลการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 3) ประเมินความสอดคล้องเชื่อมโยงของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กับเจตนารมณ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และ 4) เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้เรียน และผู้ปกครอง ผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขต ทัว สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายหลายขั้นตอน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 729 คน ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จำนวน 1, 477 คน ผู้เรียนจำนวน 2,755 คน ผู้ปกครองผู้เรียนจำนวน 2755 คน และศึกษานิเทศก์จำนวน 101 คนผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร สำหรับการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังได้เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ: หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หลักสูตรสถานศึกษา, หลักสูตรอิงมาตรฐาน, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

Abstract

The aim of this research is to evaluate the implementation of English language standards-based curriculum and the developmental process of school-based curriculum under the Thai Basic Education Curriculum 2001. The research also assesses the alignment of the English language standards-based curriculum and the philosophies as well as goals of the Thai Basic Education Curriculum 2001. Guidelines to maximize the efficiency of curriculum implementation and the developmental process of a school-based curriculum will also be presented. The research instruments employed include 1) the questionnaires on the implementation of English language standards-based curriculum from many different sources; school administrators, teachers of English language, students, parents, public-school students and supervisors 2) the interview of the students at the primary level and 3) the focus group interview of experienced school teachers. The result of the research reveals that 1) the implementation of the curriculum is not effective enough to make students to meet the requirements set by the Basic Education Curriculum; 2) the people involved do not have a clear understanding of the curriculum implementation and its developmental process and fail to carry it out. 3) Goals and aims of English language standards-based curriculum align with the ones of Basic Education Curriculum. This research also proposes approaches to the development of the curriculum implementation by stressing the improvement of teacher education development.

Keywords: National standards-based curriculum, School-based curriculum, English language standards-based curriculum

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาบนฐานของการวิจัยที่ต้องการจัดข้อจำกัดหลายประการของหลักสูตรในอดีตที่ยังไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทันการณ์ เช่น หลักสูตรยังไม่สามารถผลักดันให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะความสามารถ และลักษณะอันพึงประสงค์ การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางยังไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น [1,2] เป็นต้น

ด้วยเหตุดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักสูตรแกนกลางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน [3]

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

(ภาษาอังกฤษ) เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการกำหนดให้เรียนในทุกช่วงชั้นโดยเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-based Curriculum) ประกอบด้วย ปรัชญา วิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียนอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น กระบวนการเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผล ให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ดังกล่าว ได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันมากกว่า 5 ปี และได้มีการประเมินและติดตามผลอย่างต่อเนื่องโดยพบทั้งข้อดีและปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการใช้หลักสูตรในภูมิภาคต่างๆ แต่ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับประเทศซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันภาษาอังกฤษ จึงได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทไทย และนำไปสู่คุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
2. เพื่อประเมินผลการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
3. เพื่อประเมินความสอดคล้องเชื่อมโยงของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กับ เจตนารมณ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
4. เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้เรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ที่เปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544) และศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขตทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้เรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ที่เปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544) และศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขตทั่วประเทศ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายหลายขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดกลุ่มขนาดของโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
- 2) จัดแบ่งโรงเรียนในแต่ละกลุ่มขนาดของโรงเรียนเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ช่วงชั้นที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 3-4 และเฉพาะช่วงชั้นที่ 4
- 3) สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อเลือกโรงเรียนที่เป็นหน่วยตัวอย่างในแต่ละขนาดจำนวนกลุ่มย่อยละ 1 โรงเรียน
- 4) ดำเนินการคัดเลือกหรือสุ่มหน่วยตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นละ 1 คน ผู้เรียน ช่วงชั้นละ 2 คน ผู้ปกครอง ช่วงชั้นละ 2 คน จากแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 3
- 5) สุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ 1 คน

2. การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน และสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และ ผลการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

3. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด สำหรับผู้บริหารผู้สอนผู้เรียน (สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1-2 เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง) คีแกนเทค และผู้ปกครอง ซึ่งได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 4 คน และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.65 – 0.92

2) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 1 ชุด สำหรับบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1-2

3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรมาเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี เพื่อรวบรวมข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือกอาจารย์ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลตามจังหวัดต่างๆ

2) ชี้แจงอาจารย์ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) อาจารย์ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง และนัดหมายกำหนดการขอรับแบบสอบถามคืน

สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1-2 เก็บข้อมูลโดยอาจารย์ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ผู้เรียนและบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ในแบบบันทึกการสัมภาษณ์

4) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว อาจารย์ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลนำส่งคณะวิจัยทางไปรษณีย์ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง คณะผู้วิจัยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เพื่อรวบรวมข้อมูลในประเด็นปัญหาที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อกลุ่ม จำนวนกลุ่มสนทนามีทั้งสิ้น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

(2) หาค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) ทดสอบความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติทดสอบ Chi-square (χ^2)

(4) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูล ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นในประเด็นเดียวกันไว้กลุ่มเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่

6. การนำเสนอร่างผลวิเคราะห์ข้อมูล

แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ

นำเสนอร่างผลวิเคราะห์การประเมินผลผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คนในรูปของการเสวนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Panel) เพื่อวิพากษ์และเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหลักสูตร และการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

7. การรายงานการผลวิจัย

รายงานผลและอภิปรายผลการประเมินผล การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหลักสูตร และการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว

ผลการวิจัย

1. การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ยังไม่มีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร คือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา รวมทั้งเรียนรู้วิธีเรียนภาษาด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต [4] เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรค ด้านสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการบริหารการจัดการเรียนรู้

2. การใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เช่นคุณภาพของศึกษานิเทศก์ที่ส่งผลให้การใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ลัดดา ประไพสิทธิ์ [5] ที่กล่าวว่าคุณภาพของศึกษา

นิเทศก์ยังไม่ได้มาตรฐาน

3. ความสอดคล้องเชื่อมโยงของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร (ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้สอน) ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร (ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้สอน) มีความเห็นในระดับมาก-มากที่สุดว่าหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน เก่ง ดี มี สุข

สรุปและอภิปรายผล

1. การใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายประเด็นที่ส่งผลให้การใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ยังมีประสิทธิภาพไม่พอเพียงที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเจตนารมณ์ที่หลักสูตรตั้งไว้ดังนี้

- 1) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

แม้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนสาระและมาตรฐานการเรียนรู้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ แต่ผู้สอนและศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในจำนวนและเนื้อหาของมาตรฐานการเรียนรู้ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นสอนสาระที่ 1 (ภาษาเพื่อการสื่อสาร) เพราะเห็นว่า สอนง่ายกว่า สาระอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ผู้สอนและศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่งยังมีความรู้ความเข้าใจในสาระนี้ไม่เพียงพอ ในส่วนสาระที่ 2 (ภาษาและวัฒนธรรม) ครึ่งหนึ่งของ

ผู้สอนและศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ สุภณิจ กุลศิริ [6] ในขณะที่สาระที่ 3 (ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มการเรียนรู้อื่น) ผู้สอนและศึกษานิเทศก์เกือบครึ่งหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงการสอนภาษาอังกฤษกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และในสาระที่ 4 (ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับชุมชนโลก) ผู้สอนและศึกษานิเทศก์เห็นว่าเป็นสาระที่ปฏิบัติยากเพราะบริบทในโรงเรียนไม่เอื้อซึ่งแน่นอนว่าสภาพการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความมาตรฐานการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งโดยหลักการแล้วหลักสูตรภาษาควรมีการเขียนแนวทางที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน [7]

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นมีมากเกินไป ขาดความยืดหยุ่นยกต่อความเข้าใจสูงเกินระดับความสามารถของผู้เรียน และไม่เอื้อต่อการทำหลักสูตรสถานศึกษา จากคำกล่าวของเวลาและ คณะกรรพหลักสูตรควรประกอบด้วยแนวทางที่สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อที่ผู้สอนจะได้นำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักการ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นควรเป็นแนวทางกว้างๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสตัดสินใจในเรื่องของเนื้อหาและกิจกรรมในห้องเรียน [8]

2) กระบวนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าแม้แนวทางการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารจะเป็นแนวทางที่เหมาะสม แต่ผู้เรียนมีโอกาสไม่เพียงพอในการเรียนรู้ภาษาจากเจ้าของภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาการใช้สื่อยังไม่หลากหลาย และแม้จะมีการเน้นให้ใช้แหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนแต่ผู้สอนยังใช้สื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปเป็นหลัก ยิ่งไปกว่านั้นสื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปหลายเล่มยังไม่ผ่านการประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังมีปัญหาในทางปฏิบัติเพราะยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้สอนนำไปปฏิบัติในทางเดียวกัน และผู้สอนยังไม่ได้รับการอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางนี้เพียง

พอต่อการนำไปปฏิบัติจริง

3) การวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผล ยังมีผู้สอนกลุ่มหนึ่งที่เน้นประเมินเฉพาะความรู้ทางภาษา อีกทั้งผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถประเมินผลตามสภาพจริงได้ นอกจากนี้ข้อสอบ NT และ O-NET ยังเน้นการสอบเนื้อหาของ สาระที่ 1 (ภาษาเพื่อการสื่อสาร) มากกว่าสาระอื่น และข้อสอบไม่สามารถประเมินทุกมาตรฐานการเรียนรู้

4) การบริหารการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนชั่วโมงเรียนสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีน้อยเกินไปโรงเรียนให้การสนับสนุนการจัดการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษน้อยกว่ากลุ่มสาระอื่นๆ อีกทั้งจำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนมีมาก ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ยังไม่เกิดประสิทธิภาพเต็มตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. การใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายประเด็นที่ส่งผลให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ยังไม่มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ 2 ประเด็นคือการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของบุคลากรผู้ปฏิบัติ และการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1) การขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักการของหลักสูตรอิงมาตรฐาน และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของบุคลากรผู้ปฏิบัติ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับ พ.ศ. 2544 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ดังนั้นความรู้ความเข้าใจหลักการของหลักสูตรอิงมาตรฐานจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อผู้สอน ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร ขาดความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของหลักสูตรอิงมาตรฐานและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จึงทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2) การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรผู้ปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สถานศึกษาจะต้องนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเริ่มจากการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาชั้น พื้นฐานคุณภาพผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นเป็นกรอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ [9]

ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทุกขั้นตอน แต่เป็นการปฏิบัติตามกระบวนการเชิงนโยบายโดยขั้นตอนและผลสัมฤทธิ์ยังขาดประสิทธิภาพ ไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้หลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางได้

ปัญหาของการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรผู้ปฏิบัติ นั้น มีสาเหตุมาจากกระบวนการบริหารจัดการในระดับโรงเรียนยังไม่มีระบบที่ชัดเจน แม้จะมีการจัดตั้งคณะทำงานในแต่ละกลุ่มสาระเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แต่ยังคงขาดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินการที่ชัดเจน บุคลากรผู้ปฏิบัติยังรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาเท่าที่ควร

นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากความรู้ความ

สามารถของผู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือผู้สอน ขาดความรู้ความ สามารถทางภาษา ทักษะและวิธีการสอนภาษาอังกฤษการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายปี/รายภาค ตลอดจนการจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้และการจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะแนวทางการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้สอน และศึกษานิเทศก์ ส่งผลให้หลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นไม่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลาง

3. ความสอดคล้องเชื่อมโยงของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

ประเด็นที่ส่งผลต่อความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คือ การที่หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทักษะในการดำเนินชีวิต ทักษะคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา และสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสืบหาข้อมูลความรู้รอบตัวเพื่อใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้หลักสูตรยังทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษและเห็นประโยชน์ของภาษาอังกฤษ

4. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรและการใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

1) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผลจากการวิจัยครั้งนี้เห็นว่าหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ควรได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในประเด็นต่อไปนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ในส่วนของสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นควรมีการพิจารณาปรับปรุง/พัฒนาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ให้มีความยืดหยุ่นและชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ โดยยังคงรักษามาตรฐานความรู้ ทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารเพื่อนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และนำมาประกอบกับผลวิจัยที่ได้พบประเด็นในด้านมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ซึ่งปัจจุบันคือตัวชี้วัด) ที่ยังควรมีการปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เช่นการพิจารณาจากบางมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความซ้ำซ้อน ปรับให้มีจำนวนตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดให้อยู่ในวิสัยที่โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดคุณภาพผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนดได้ การวางเกณฑ์ที่สูงและยากเกินไปนอกจากจะสร้างปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความพร้อมทั้งในด้านภาษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียนแล้ว ยังนำไปสู่ความแตกต่างของเกณฑ์การวัดและประเมินผล

ในส่วนความรู้ความเข้าใจในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จากผลวิจัยพบว่าผู้สอนและศึกษานิเทศก์จำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจหลักการของหลักสูตรอิงมาตรฐาน รวมทั้งยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหลายประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ประเด็นที่จะต้องมีการปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้สอนและศึกษานิเทศก์ การให้ความรู้และทักษะโดยมิได้คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่อาจส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของความรู้ความเข้าใจ การบรรจุเนื้อหามากเกินไปในการให้ความรู้แต่ละครั้ง การให้ความรู้ในระยะเวลาที่จำกัด รูปแบบวิธีการให้ความรู้ที่ยังมีภาคการปฏิบัติน้อยไป และการขาดการให้ความรู้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ตัวเอง (Self-

reflection) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง มิใช่แค่การรับรู้และนำไปปฏิบัติตามความเข้าใจที่ได้รับ

สื่อการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ที่ใช้แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered Approach) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม แต่ผู้สอนมีปัญหาในการนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติ รวมทั้งในสภาพความเป็นจริงผู้สอนและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถในการพัฒนาสื่อการสอน ดังนั้นนอกเหนือจากการให้ความรู้ความเข้าใจในแนวทางดังกล่าว ควรมีการจัดทำสื่อมาตรฐานจากส่วนกลางทั้งสื่อเอกสารและเว็บไซต์ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ถ้าต้องการ ซึ่งสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำจากส่วนกลางนี้พบว่าได้มีการดำเนินการในประเทศต่างๆ เช่นประเทศฟินแลนด์ จีน เวียดนาม ฯลฯ และเมื่อมีสื่อการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานแล้วก็ควรมีการอบรมผู้สอนและศึกษานิเทศก์ อย่างเข้มเพื่อให้สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

แนวทางการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ควรเน้นให้เป็น การประเมินแบบ Performance-based Assessment คือประเมินว่าผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษจากสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือไม่ และการประเมินผลควรให้นำหนักต่อการประเมินในชั้นเรียนให้มาก โดยผลของการประเมินควรบอกได้ว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างไรในมาตรฐานการเรียนรู้ใด เพื่อผู้สอนและผู้เรียนได้มีข้อมูลในการนำไปพัฒนาสำหรับการประเมินผลช่วงชั้น ในระดับชาติควรหาวิธีการประเมินให้ได้ในทุกทักษะถึงแม้จะมีความยุ่งยากในการจัดทำและตรวจข้อสอบ เพราะหากไม่มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอบข้อสอบมาตรฐาน

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจะ
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะมีการปรับปรุงตัวแปร
อื่นๆ เพราะผู้สอนจะสอนเฉพาะมาตรฐานที่ปรากฏ
ในข้อสอบเท่านั้น

การบริหารจัดการการเรียนรู้

ควรมีการกำหนดชั่วโมงเรียนสำหรับกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
ให้มากขึ้น แม้ว่าในหลักสูตรแกนกลางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะมีการ
กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนไว้ชัดเจน
เพื่อให้โรงเรียนปฏิบัติตาม แต่จำนวนชั่วโมงเรียน
ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษา
อังกฤษ) ที่กำหนดยังน้อยเกินไป ทำให้เวลาเรียนใน
การเรียนภาษาอังกฤษมีไม่เพียงพอที่จะทำให้ ผู้
เรียนสามารถบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มชั่วโมงเรียนโดยทั้งนี้ในระดับ
ช่วงชั้นที่ 1 ผู้เรียนควรได้เรียนภาษาอังกฤษไม่น้อย
กว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ระดับช่วงชั้นที่ 2 อย่างน้อย
3 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ระดับช่วงชั้นที่ 3 อย่างน้อย
4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และช่วงชั้นที่ 4 อย่างน้อย
8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ควรให้ผู้เรียนได้
มีโอกาสได้เรียนรู้จากเจ้าของภาษา ได้ทำกิจกรรม
ด้านภาษาและวัฒนธรรมนอกห้องเรียน และควรมี
การเพิ่มแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน

2) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้กระบวนการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ยังไม่มี
ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการ
บริหารจัดการที่ยังไม่มีการกำหนดเป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ และบทบาทของผู้มีส่วนร่วมที่ชัดเจน

ดังนั้น แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องครอบคลุม
ระดับนโยบายด้านการบริหารจัดการ และการนำ
หลักสูตรไปปฏิบัติ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอเสนอแนะ
การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้กระบวนการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่าง
ประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการสร้างวัฒนธรรม
องค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
ในทุกระดับ ดังนี้

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ผู้ปฏิบัติทุกภาค
ส่วนตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ชุมชน จนถึง
สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กร
ที่มุ่งพัฒนา สร้างความร่วมมือ ใฝ่รู้และร่วมกัน
แก้ปัญหา

- มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละ
หน่วยงานและวางแผนพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ
คือ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้แก่ ศึกษาธิการ
ผู้จัดการโครงการ (Project Manager) ระดับชุมชน
ได้แก่ ผู้นำชุมชน และระดับโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร
และผู้สอนในโรงเรียน ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและร่วมกันกำหนด
เป้าหมาย และทิศทางของการพัฒนาหลักสูตรอย่าง
ชัดเจน

- กำหนดช่วงระยะเวลาของการอบรมอย่าง
เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้การพัฒนาเกิดคุณภาพ
รวมทั้งควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มี
ผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนและมีการติดตามประเมิน
ผลการทำงานเป็นระยะ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยน
แผนและแก้ไขข้อผิดพลาด/ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น
ทั้งยังเป็นการสื่อสารสร้างความเข้าใจในกระบวนการ
พัฒนาหลักสูตรอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education Thailand. (2005). *Strategic plan for elevating the ability of English language usage of Thai citizens for the competitive ability of the country*. [online] available: http://www.moe.go.th/web_studyenglish/plan.html.2006
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2546). *รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา*. กระทรวงศึกษาธิการ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- [4] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- [5] Prapaisit, L. (2003). *Changes in Teaching English after the Educational Reform in Thailand*. *Ph.D. Thesis, Michigan State University, Michigan*.
- [6] Kulsiri, S. (2006). *A Critical Analysis of the 2001 National Foreign Language Standards- Based Curriculum in the Thai School System*. *Ph.D. Thesis, University of Canberra, Australia*.
- [7] Richards, J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
- [8] Vale, D., McKay, P., & Scarino, A. (1991). *Pocket ALL: A Users' Guide to the Teaching of Languages and ESL*. Carlton, VIC, Australia: Authors sponsored by Curriculum Corporation (Australia).
- [9] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544*. กรุงเทพมหานคร: